

Vízinövények károsítói

AKINEK KERTI TAVA VAGY DÉZSATAVA VAN, A NYÁR FOLYAMÁN GYAKRAN TALÁLKOZIK KÁR- ÉS KÖRKÉPEKKEL A VÍZINÖVÉNYEKEN, ELSŐSORBAN A LEGMUTATÓSABB FAJON, A TÜNDÉRRÓZSÁN. A SOKTÁPNÖVÉNYŰ KÁROSÍTÓK MELLETT NÉHÁNY FAJSPECIFIKUS KÁRTEVŐRE IS SZÁMÍTANI LEHET. NÉMELYIKNEK EGÉSZEN KÜLÖNLEGES SZOKÁSAI VANNAK.

PAP EDINA

A vízinövények károsítói ellen nem könnyű védekezni. Mivel a víz jóval érzékenyebb élőhely, nem permetezhetünk bármiel, különösen akkor, ha halakat is nevelünk a tóban. A védekezés itt még inkább a megelőzésen alapul. A megelőző védekezésben – bármely kultúrnövény esetében – nagyon fontos, hogy fölismerjük, milyen kártevő vagy kórokozó támadta meg növényünket. A kártétel megakadályozása csak akkor lehet sikeres, ha a károsítók fejlődési ciklusait is jól ismerjük; tudjuk, hogy hol és milyen alakban telelnek, hány nemzedékük fejlődik egy évben, melyik fejlődési alakjuk károsít és arra mikor kell számítani. Kizárólag ép és egészséges növényt vásároljunk a kerté-

zetekben. A leértékelt, satnya növényekkel hamar meggyűlhet a bajunk.

Molytetvek

A különböző molytetűfajok meleg időben igen gyorsan szaporodnak szabadföldi körülmények között is. Megtámadják vízi hidórt és a tündérrózsát is. A leveleket szíogatják, amik így gyorsan elsárgulnak. Űrülékükön, a mézharmaton megtelepszik a korompenész. A tóparti növényeken a molytetű felszaporodását környezetbarát, növényiolaj-tartalmú (pl. *Agrol Plusz*) vagy káliszappan hatóanyagú (*BioSect*) készítményekkel lehet megfékezni, ha viszony-

lag korán észleljük, és a kártevő még kis egyedszában van jelen a növényen (1. kép). Ügyeljünk rá, hogy a készítmény ne mosódjon bele a tóba. A tavi növényekről erős vízsugárral mossuk le a rovarokat.

Takácsatkák

A takácsatkák szintén meleg, száraz időben támadnak, és szinte bármely növényt „behálózhatják”. Rendkívül gyorsan szaporodnak, így kedvező feltételek mellett nagy területen képesek károsítani. Apró szívásnyomuk következtében a növények levelei a klorofillhalás miatt szürkék, „lisztes” kinézetűek lesznek, amit azonban nem lehet róluk ledörzsölni. A levelek később teljesen elbarnulnak, és finom selyemhez hasonlító szövedéket is észlelhetünk. A károsított leveleket azonnal távolítsuk el, az említett készítményekkel kezeljük a növényt.

Levéltetvek

A levéltetvek is soktápnövényű fajok. A kerti tóba általában fertőzött növényekkel kerülnek be, de a tó közelében levő gyümölcsfákról is áttelepülhetnek. A már említ-

tett növényi olaj- vagy kálicsappan-tartalmú készítményekkel védekezhetünk ellenük, de legegyszerűbb, ha erős vízsugárral belemossuk őket a tóba, ahol a halak, békák elfogyasztják azokat. A visszatelepülés megelőzése érdekében kovafölddel szórjuk be a tündérrózsza levelét. Ha permeteznünk kell, a molytetveknél leírtak szerint járjunk el.

Tündérrózsza-levelbogár

Ezek a kis barnásfekete bogarak nyáron tömegesen támadhatják meg a tündérrózsza levelét, és nagyon faláncak. A fekete lárvák messziről úgy tűnnek, mintha apró madárürülék lenne a leveleken, közelebről azonban jól felismerhetők a barázdált testű, 4-5 milliméteres lárvák és a hasonló méretű, barnásfekete, narancssága hasú bogarak (imágók). A tündérrózsza-levelbogár lárvája és imágója is károsít; a láva cikcakkosra rágja a leveleket, a bogár inkább csak hámozgat (2. kép). Hideg vizekben évente 2 nemzedéke fejlődik, de meleg időben, túlzottan felmelegedő, kis méretű tavakban, illetve hévizekben akár 4 nemzedéke is lehet. Így sok esetben akár a tojást, a lárvát és a kifejlett alakot is láthatjuk egyszerre.

Súlyos kártétel esetén az erek között teljesen lerághatja a levéllemezt, így csak a levél csontvázszerű erezete marad utána. Jó hír, hogy a nagyobb halak (koik) szívesen fogyasztják a lárvákat, ezért elegendő, ha erős vízszűrővel rendszeresen belemossuk őket a levél felületéről a tóba. A károsított leveleket távolítsuk el. Súlyos kártétel esetén a tündérrózsát emeljük ki a tóból, helyezük egy vízzel telt vödörbe, és kezeljük le burgonyabogár ellen használatos készítménnyel. Környezetbarát választás a *Bacillus thuringiensis*-tartalmú Novodor FC.

Díszes vízimoly

Ez az apró, 25-30 mm szárnyfesztávú molyfaj a vízinövények lebegő levelére helyezi tojásait. A kikelő lárvák 2-3 centiméter átmérőjű, kerek vagy ovális darabokat rágnak ki a levéllemezből (3. kép). Ezek a kis „levélcsónakok” szabadon úsznak a tóban, és ha egy újabb levélbe ütköznek, egy vékony selyemzsinór-szerű váladékkal hozzátapasztják magukat a levélhez, és a levéldarabka védelmében rágcálnak (4. kép). A levélkárosítás súlyos is lehet. A legjobban tesszük, ha a gyanús, karéjosan megrágott leveleket eltávolítjuk a tóból, és

3

4

az úszó hernyócsónakokat összeszedjük és megsemmisítjük. Mivel a lárvák a levéldarabkák védelmében károsítanak, vegyszerrel nem érjük el őket, így felesleges bármivel is permetezni.

Levélnakázó árvaszúnyog

Ha kacsaringós járatokat észlelünk a tündérrózsza levelén, az erek közötti bőrszövet alatt, akkor a levélnakázó árvaszúnyog lárvájának kártételére kell gyanakodnunk. Ez a szúnyogfaj a vízinövények levelére helyezi tojásait. A lárvák vízszerte áttetszők, így alig észrevehetőek, csak jellegzetes kárképük jelzi jelenlétüket. A károsított leveleket távolítsuk el. Súlyos kártétel esetén a növényt emeljük ki a vízből, és permetezzük le *Bacillus thuringiensis*-tartalmú Dipel készítménnyel.

Vízi csigák

A vízi csigák alapjában véve hasznos állatok a kerti tó ökoszisztémájának, biológiai egyensúlyának fönntartása, az algásodás megelőzése érdekében. Bár a csigák alapvetően elhalt növényi részekkel, algákkal

táplálkoznak, ha azonban túlszaporodnak, a vízi dísznövények levelein szabálytalan rágásokat ejtenek (6. kép). Egy idő után a madarak és más csigafogyasztó élőlények megtizedelik őket. Telepítsünk a tóba kevésbé szapora fajokat, például nagy tányércsigát, tőfelület-négyzetméterenként 3 darabot. A mocsári csiga nagyon gyorsan túlszaporodik, így akár károkat is okozhat.

Ramuláriás levélfoltosság

A betegségek közül viszonylag gyakori a ramuláriás levélfoltosság, ami elsősorban a tündérrózsát fertőzi. A leveleken apró barna közepű, vörhenyes szegélyű lázfoltok formájában jelentkezik (7. kép). Ha ilyet tapasztalunk, az egész növényt emeljük ki a tóból, helyezzük egy vödör vízbe, vágjuk le az összes levelét, és 1-2 alkalommal kezeljük felszívódó gombaölő szerrel (pl. Amistar). Akkor helyezzük vissza a tóba, ha már az új levelek kezdenek kifejlődni.

Fuzáriumos tőrothadás

A fuzáriumos tőrothadás a tündérrózsza legrettegettebb betegsége, ami elsősorban fertőzött növénnel kerül a tóba. Fontos, hogy soha ne vegyünk meg olyan növényt, aminek a levele sárgul! A rossz erőnlétben lévő növények még érzékenyebbek a betegségre, éppen ezért ne tegyük ki a növényt stresszhelyzeteknek. Ilyen lehet a kevés napfény, a víz hirtelen hőingása, illetve a tápanyaghiány. Ne hagyjuk, hogy a növény túlnője az ültetőkosarat. Az ültetéshez, átültetéshez használjunk jó minőségű tőföldet. A legstresszérzékenyebb faj a sárga tavirózsza.

A fuzáriumos tőrothadásra kell gyanakodnunk, ha a látszólag egészséges növényünk hirtelen leromlik, levelei sárgulnak, pödrődnek és a levelet meghúzva könnyen leválik a töről. Az ilyen növényt a legjobb teljesen megsemmisíteni. Alkalmazható készítmény a *Streptomyces* baktérium-hatóanyagú Mycostop készítmény, amit a tóból kiemelt, elkülönített növényen alkalmazhatunk. A kezelést ó hetes karantén alatt végezzük el. Ha a növény újra kihajt, visszahelyezhetjük a tóba.

LÓTUSZ NAPOK 2017

**2017. augusztus 5 - 6.
Szegedi Fűvészkert**

X. Lótusznapok az SZTE Fűvészkertben. Minden, amit a Fűvészkert ékességéről, az indiai ló-
tuszról tudni érdemes keleti hangulattal fűszerezve! A hagyományokhoz híven idén is kétnapos
rendezvénnel ünneplik Közép-Európában egyedülálló szabadtéri indiai lóbusz-állomá-
nyának virágzását.

Honlap: www.lotusznapok.hu
Cím: 6726 Szeged , Lövéde u. 42.

GYÓGYNÖVÉNY HÉT

**2017. augusztus 15 - 20.
Pannonhalmi Gyógynövénykert**

Az arborétum szomszédságában, a levendulaültetvény ölelésében található, a 9. századból
való Sankt Galleni kolostorterv mintáján kialakított gyógynövénykert ágyásaiban a középkor-
ban és a jelenleg is használt gyógy- és fűszernövények kerülnek bemutatásra.

Honlap: www.bences.hu
Cím: 9090 Pannonhalma, Vár 1.

FARMER EXPO 2017 – NEMZETKÖZI MEZŐGAZDASÁGI ÉS ÉLELMISZERIPARI SZAKKIÁLLÍTÁS

**2017. augusztus 17 - 20.
Debrecen**

A Farmer-Expo Magyarország egyik vezető nem-
zetközi mezőgazdasági és élelmiszeripari szak-
kiállítása. Több száz kiállító, számtalan kiállított
termék, legalább 30 ezer látogató, innováció és
termékdíjak, szakmai- és közönségprogramok,
mindez négy nap eseményére felfűzve.

Honlap: www.farmerexpo.hu
Cím: 4032 Debrecen, Bőszörményi út 138.

